

BELEGERING ALEPPO

De vooruitzichten voor de 300.000 burgers en rebellen in Aleppo zijn weinig rooskleurig, denkt Koos van Dam (71). De oud-diplomaat, net gestopt als Syrië-gezant voor minister van buitenlandse zaken Koenders, verwacht niet dat president Assad de belegering zal verlichten.

Bewoners van Aleppo verbranden autobanden om een rookgordijn te creëren, zodat het moeilijker wordt voor het regeringsleger om luchtaanvallen uit te voeren. FOTO AP

‘Als de oppositie blijft gaat de stad in puin’

Marno de Boer

Minister Koenders waarschuwde deze week voor een herhaling van de genocides in Srebrenica en Rwanda. Vreest u dit ook?

“De situatie is anders omdat het doel van de regering is de stad weer onder controle te krijgen. Het regime heeft de bevolking en oppositiestrijders ook vertrek en amnestie aangeboden.

Als de oppositie kiest om te blijven en te vechten dan gaan de stadsdelen die zij controleren in puin. Toch zie ik het niet snel gebeuren dat de strijders weggaan om de bevolking en de stad te sparen. Zij hebben natuurlijk ook geen vertrouwen dat wanneer ze op het amnestieaanbod ingaan, ze die ook echt krijgen.

Ik lees de uitleg van Koenders daarom eerder als een oproep aan Rusland en de Verenigde Staten om tot compromissen te komen. De Amerikanen hebben in zekere mate nog invloed op Rusland, en Rusland heeft invloed op Assad.”

Rusland heeft met luchtaanvallen het Syrische leger juist geholpen om de stad te omsingelen. Is een einde van de belegering dan te verwachten?

“Rusland en het regime willen die belegering zeker niet opgeven. De vraag is hoe ze omgaan met de bevolking. Je kunt voorstellen dat de VN voedselkonvoien naar de hele stad brengen. Maar het regime wil niet dat oppositiestrijders onbeperkt eten krijgen en het daardoor langer kunnen volhouden. De kans dat het regime wil samenwerken met de VN is dan ook niet groot. Toch is er voor de VN alle reden om het in ieder geval te proberen.”

Zou een toezichhoudende rol van de VN bij het vertrek van burgers uit de stad een optie zijn?

“Ook als de VN meekijken zal het regime zelf de vrije hand willen wie van de burgers ze er als strijders uitpikken. Als mensen zo lang in oppositiegebied hebben gezeten, zijn ze voor het regime per definitie verdacht. De bevolking heeft de keuze

tussen een vertrek dat hen in moeilijkheden kan brengen, en blijven in een stad die in puin komt te liggen.”

U pleit al langer voor gesprekken met president Assad. In Europa en Nederland bestond daar hevige weerstand tegen. Ziet u iets veranderen?

“De standpunten lopen uiteen. Sommige landen hebben nog een ambassade in Syrië en EU-buitenlandvertegenwoordiger Federica Mogherini sprak dit jaar met de onderhandelaar van het regime. Andere landen in de EU waren tegen die ontmoeting.

In mijn visie is contact met het regime een van de weinige opties om tot een oplossing te komen. Daarmee bedoel ik trouwens geen feestelijke opening van een ambassade in Damascus, maar gesprekken over een vredesregeling. We kunnen bijvoorbeeld aanbieden sancties op te heffen als Assad met een overgangsregering instemt. Dat is constructiever dan hem via de VN toespreken. Zonder contacten heb

Koos van Dam

VATEN UIT HELIKOPTER

Gasaanval op rebellen in Noord-Syrië

je geen invloed. Behalve als je bombardeert, maar dan moet je ook maar zien wat er daarna komt. Bovendien willen we al jaren niet militair ingrijpen, en zitten er nu Russische militairen met wie we geen confrontatie willen.”

Wat weerhoudt Nederland en andere landen ervan om rechtstreeks met Assad te praten?

“We hebben onszelf klemgezet door vanaf het begin van de oorlog te eisen dat het regime vertrekt. Daaruit vloeit voort dat we dus geen contact kunnen onderhouden. Ook beschouwen we het regime als dusdanig slecht, dat contact op zich al verwerpelijk wordt. Maar intussen gaat de oorlog door. Blijkbaar houdt men dan liever het morele gelijk aan zijn kant terwijl mensen doodgaan, dan dat men kiest voor een realistische aanpak en kijkt of er een oplossing te bereiken is. Soms moet je proberen een compromis te bereiken met mensen die bloed aan hun handen hebben, als daar wat positiefs uit voort kan komen.”

Syrische hulpverleners zeggen dat bij een aanval op een door rebellen gecontroleerd gebied gas is gebruikt. Ze konden niet met zekerheid vaststellen wat voor gas er in de vaten zat maar ze denken dat het chloor was. Zeker 33 mensen raakten onwel door de aanval op de plaats Saraqeb. De plek van het incident is dichtbij de plaats in het noorden van Syrië waar maandag een Russische gevechtshelikopter werd neergehaald. Volgens de hulpverleners werden vanuit een helikopter vaten met gas boven de plaats gedropt. De groep, die zich als ‘neutraal’ omschrijft, verspreidde via internet een video waarop is te zien hoe een man naar adem hapt en via een masker zuurstof krijgt. De strijdende partijen in Syrië hebben elkaar in het verleden herhaaldelijk beschuldigd van het gebruik van gifgas. Deze aanval komt een jaar nadat de VN-Veilighedsraad een resolutie aannam die een deadline stelde aan een onderzoek naar de daders van een chloorgas-aanval in Syrië. De deadline verstrijkt volgende week. TROUW